GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę **Nro. 48.** 23. Marca 1816.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. C. K. Gubernium Galicyyskie ogłosiło drukiem następuiące okólniki (*które w urzędowem tłumaczeniu umieszczamy*):

Ponieważ w moc naywyższey Uchwały z dnia 16. Stycznia 1816. i Dekretu nadwornego z dnia 28. Stycznia 1816. tylko prawne sposoby legitymacyi (uprawnienia §§. 160 - 162), nie zaś przepisy względem przybrania dzieci cudzych za swoie (§§. 179 - 185.), na dzieci nieślubne względem ich rodziców są zastosowane, przeto też z nieprawego łoża spłodzone dzieci, od swych rodziców na żaden sposób za własne przybrane bydź nie mogą: co dla zachowania do publiczney podaie się wiadomości.

We Lwowie dnia 23. Lutego 1816.

Franciszek Baron Hauer,
Prezes gubernialny.

Karol de Friedenthal,
Konsyliarz gubernialny.

Gdy w moc naywyższego Rozporządzenia Jego C. K. Mości te części Myślenickiego i Bocheńskiego Cyrkułu, które w roku 1809 od tychże oderwane zostały, a teraz znowu z Galicyą połączone są, całkiem do dawnych stosunków powrócić powinny, przeto Rząd kraiowy wydaie rozporządzenie, że mieysca w tych częściach Kraiu, pod byłem nazwiskiem Podgorskiego i Wielickiego okręgu znayduiące się, od dnia 1. Kwietnia r. b. do Myślenickiego i Bocheńskiego Cyrkułów, tak, iak one aż do roku 1809 do iednego lub drugiego Cyrkułu należały, przyłączaią się.

Zaczem też urzędowanie Podgórskiego Kommissaryatu, co do teyże części Kraiu, z końcem bieżącego Miesiąca ustaie, a natomiast z dniem 1. Kwietnia r. b. owe Urzędów cyrkułowych w Myślenicach i Bochnii zacząć się ma.

We Lwowie dnia 1. Marca 1816.

Franciszek Baron Hauer,
Prezes gubernialny.

Franciszek Krieg de Hochfelden,
Radca nadworny.

N. Pan raczył przy utworzeniu cyrkułowych Urzędów Tarnopolskiego i Czortkowskiego mianować Kommissarzy cyrkułowych 2giey klacssy PP. Jana Barona Rzikowskiego i Antoniego Max de Maxen, Kommissarzami cyrkułowymi 1wszey klassy; Kommissarzy cyrkułowych 3ciey klassy PP. Emanuela Kronbach, Walentego Weider, Wilhelma de Tluck i Kazimierza de Milbacher, Kommissarzami cyrkułowymi 2giey klassy; zaś PP. gubernialnego Koncepistę Józefa de Mehofer, nadliczbowego Kommissarza cyrkułowego Franciszka Lorenz, Sekretarzy cyrkułowych PP. Ignacego Hryniasiewicza, Jana Zahlich, Wicentego Wolframa, Karola Gross i Praktykanta konceptowego przy Kancelaryi nadworney Stanisława Przybylskiego, Kommissarzami cyrkułowymi 3ciey klassy.

Z Wiednia d. 11. Marca. — Zaledwie się okazały były widoki przywrócenia spokoynych stosunków, gdy nakazanem zostało znakomite zmnieyszenie liczby woyska, dla sprawienia ulgi Skarbowi i Kraiowi. (*Obaczyć N. 97. przeszł. roczn. Gazety naszey.*) W obecnych, zaręczonych i trwale ustalonych stosunkach spokoynych raczył N. Pan zezwolić, aby z każdey kompanii piechoty Niemieckiey, złożoney ze 160 ludzi, puścić połowę żołnierzy za urlopem do domów, tak, żeby się tylko w niey 80 ludzi dla służby pozostało. Strzelców także tyle za urlopem rozpuścić należy. To dobroczynne urządzenie powraca rolnictwu i professyom tysiące rąk roboczych, które im w ostatnich latach woiennych uiętemi były, i iest ważnym wypadkiem tak sławnie zdobytego pokoiu, otwieraiącego wesołe widoki na przyszłość.

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytaniia.

Xiążę Sasko-Koburski Leopold przybył dnia 23. Lutego po południu do Brighton, a przywitany od Xięcia Klarencyi, Pana Blomfield, Hrabiego Hardenberga i innych znakomitych Osób, przedstawiony był Xięciu Rejentowi. Nazaiutrz przechadzał się około placu. Dnia 25. po nabożeństwie miał długie posłuchanie u Xięcia Rejenta. Nazaiutrz przybyła Królowa do Brighton z Xiężniczką

Wallii Karoliną, i Xiężniczkami Elżbietą i Maryą. Wszyscy byli razem na obiedzie u Xięcia Rejenta. — Pogłoska, iż Xiążę Sasko-Koburski będzie Wice-Królem Hannowerskim, nie ma żadney zasady; przyszła bowiem iego Małżonka nie chce, nawet na nieiaki czas, oddalić się z Kraiu, w którym kiedyś panować będzie, a który dał iey tyle dowodów przywiązania, i dla tego oboie w Anglii mieszkać będą. Przychylność Xięcia Rejenta do Córki, i troskliwość iego o dobro Narodu są rękoymią, iż wszystko ułatwi się dogodnie dla obu stron. Pisma publiczne Londyńskie wyrażaią, iż Xiążę Sasko-Koburski Leopold mówi dobrze po Angielsku. Gdy na statku pocztowym przybył do Douwres, powitali go mieszkańcy radośnemi okrzykami. Jest dorodny, ma 6 stóp wzrostu, nieco ospowaty, i ma mezką postawę. Dopiero dnia 14. Marca maią bydź wielkie pokoie u Królowey, gdzie będzie uroczyście stawiony, z zachowaniem takiey etykiety, iaka była w roku 1795 podczas zaślubienia Xięcia Wallii z Xiężniczką Bruńświcką Karoliną. Po ślubie, Parlament wyznaczy summę na domowe Xięcia Leopolda wydatki.

Mieszkańcy Westminstersey zebrali się dnia 22. Lutego dla podania prośby do Parlamentu przeciw opłacie od dochodów i utrzymywaniu licznego woyska w czasie pokoiu. Major Castwright, P. Francis Burdett i Lord Cochrane naganiali mocno działania Rządu. Pierwszy oświadczył, iż liczne woysko da powód do szemrania, i że bagnety rządzić będą w Anglii i Irlandyi. Uchwalono wspomnioną prośbę; poczem Pan Wishart uczynił wniosek względem adressu podziękowania Członkom obu Izb, którzy staraią się odwrócić nieszczęście grożące Kraiowi, z oświadczeniem przyłożenia się do tego wszelkiemi sposobami, iakich tylko Bog, natura i prawa dozwalaią. Pan Burdett i Lord Cochrane podadzą tę prośbę Parlamentowi. Głos Pana Hunt miał w sobie naywięcey zapału. Musieno go dwa razy przywoływać do porządku. Przekładał długi szereg nieczynnych a płatnych urzędów, które ogólnie kosztuią 200,000 funtów szt:, a za co 5000 żołnierzy lub 10,000 ubogich możnaby wyżywić. Margr. Camden pobiera tym sposobem 39,000 funtów szterlingów; Lord Ellenborough 15,000; Lord Ardens 38,000, Lord Bathurst 7300; Lord Liverpool 3500; P. Knex 10,000 funtów szterlingów.

Zewsząd przychodzą do Parlamentu prośby i oświadczenia przeciw opłacie od dochodów. Słychać, iż iest proiekt, podług którego podatek ten zmnieyszony na 5 od sta, ma więcey uczynić, aniżeli dawniey po 10 od sta. Wszyscy bowiem kupcy i rękodzielnicy maią utrzymywać osobną książkę płacy pomocnikom i robotnikom swoim, którzy podług niey podatek opłacać będą. Naywięcey zaś nie podoba się ten podatek z boiaźni, ażeby nie był obroconym na utrzymywanie licznego woyska.

Niedawno zbankrutowało w Anglii 23 kupców, a to z powodu zawodnych w roku przeszłym widoków handlowych z posłania towarów do Ameryki. Bankructwa w Liverpool wynoszą przeszło milion funtów szterlingów (40 milionów zł. Pol.)

Po rozpoczęciu obrad parlamentowych, pisma publiczne ministrowskie i oppozycyyne prowadzą z sobą zaciętą walkę. Ostatnie powstaią szczególniey na Lorda Castlereagh; wyrzucaią mu, iż go dobrze poznano w Izbie niższey, i że Lord Liverpool musiał mu dopomódz. Pierwsze zaś biią na oppozycyę, i zadaią iey razy, gdzie tylko mogą; przytaczaią to, co Ministrowie przeciw niey mówią, i cieszą się z odniesionych zwycięztw. Zdaie się, iż Ministrowie nie są zupełnie pewnymi utrzymania opłaty od dochodów; pisma ministrowskie usiłuią wszelkiemi sposowami posmarować miodem tę gorszką pigułkę, ażeby nie była przykrą dla Narodu.

Od nieiakiego czasu utworzył się w Londynie klub woyskowy, z którego dziennik Courier szydzi; inne zaś pisma publiczne przywiązuią do niego wielką wagę. I tak, przypominaią dawnieysze postępowanie Wydziału Wallingford-house i of Safety, który po śmierci Kromwela zbierał się w domu Pana Fleetwood, i przytaczaią wyiątki z listów Lorda Synedoch i Hrabiego St. Vincent. Pierwszy udzielił drugiemu kopię uchwał klubu, i upraszał o iego wsparcie, lecz odebrał odpowiedź: iż gdy od czasu wyprawy do Quebeck aż do końca służby swoiey, zostawał w dobrey zgodzie z woyskiem, chciał więc zrazu mieć dobre zdanie o środku zmierzaiącym do utrzymania iedności między woyskiem lądowem a potęgą morską; lecz po dokładnieyszem rozpoznaniu rzeczy, wyznać otwarcie musi, iż, podług iego zdania, tak rozciągłe towarzystwo woyskowe w wolnym Kraiu sprzeciwia się bardzo Konstytucyi, i ściągnie zapewne na siebie uwagę Parlamentu.

Francya.

Skoiarzony w Paryżu dobroczynny Związek Dam Francuzkich, czyli powszechny Zwią-

zek dobroczynności pod hasłem Bóg i Król, rozciągaiący się po całym Kraiu, iest podzielony na 12 wydziałów, to iest 1) kaleków woiennych, 2) dotkniętych nieszczęściami natury, 3) podupadłych przez zdarzenia, 4) osób wstydzących się żebrać, a urodzonych w dobrym stanie, 5) starców, 6) ułomnych, 7) biednych Xięży, 8) zakonnic wyrugowanych z klasztoru, 9) położnic, 10) rzemieślników nie maiących roboty, 11) więźniów i zbrodniarzy, których poprawy spodziewać się można, 12) wdzięczności, dla nagrodzenia tym, którzy cierpienia ludzkie staraią się ulżyć. Oznaką tey wdzięczności będzie medal z napisem: Pamiątka Dam Francuzkich.

Niektórych Izbie Deputowanych podanych próśb, treść iest następuiąca: 1) Trzy prywatne osoby podały, iako srodek osiągnienia szczęścia Francyi, proiekt wydania natychmiast 1000 milliónów franków w pieniądzach papierowych. 2) Niektóre osoby żądaią, aby na przyszłość tylko te małżeństwa były ważne, które kościelnie zawarte zostały; inne żądaią, aby małżonkowie, czyniąc sobie wzaiemne donacye, mogli nawzaiem żądać iedno od drugiego dożywotniego pozostawania w stanie wdowim. 3) Pani Fornier de la Reyniere przedstawia, że z powodu popisu zawarto wiele nierozmyślnych małżeństw, celem usunięcia młodych ludzi od służby woyskowey; że dla tego zaślubioną została z młodzieńcem, którego od czasu zaślubienia nie widziała; żąda zatem rozwiązania węzła małżeńskiego, na co i mąż iey zezwala. 4) Prosba niektórych miast, o nadanie sobie nazwiska miast Królewskich. 5) Prośba niektórych Kawalerów orderu Sgo Ludwika, o rozciągnięcie przywilejów legii honorowey co do Kollegiów ubieraiących, do Kawalerów orderu Sgo Ludwika i t. d.

Pan Trinquelaque zdał dnia 19. Lutego w Izbie Deputowanych sprawę imieniem Kommissyi o proiekcie do prawa względem rozwodów. Przekłada Kommissya potrzebę upraszania Króla 1) ażeby uchylił pozwolenie rozwodów; 2) ażeby w pewnych przypadkach określił separacyę, 3) ażeby należycie przepisał warunki tey separacyi względem małżonków i dzieci.

Podano w Izbie Deputowanych proiekt, ażeby od wszystkich pieniędzy, należących się ze skarbu z 5 ostatnich miesięcy roku 1815, płacić prowizyę po 5 od sta, aż do czasu ich zapłacenia.

Chociaż Izba Deputowanych obraduie na taynych sessyach względem budżetu, wiadomo iednak, iż Kommissya odmieniła proiekt sprzedania lasów narodowych i maiętności gminnych, a podała wniosek, ażeby wierzycielów kraiowych zapisać w wielką księgę długów publicznych. Wyniknie ztąd potrzeba przymuszoney pożyczki i upadek kredytu narodowego. Z 478 artykułów proiektu do prawa względem niestałych podatków, żadnego ieszcze nie przyięto. Takowego losu doznał proiekt do prawa względem ceł i akcyz. Powszechnie sądzą, iż te proiekta nie stosuią się do teraźnieyszego czasu, i maią cechę dawnego przywłaszczenia.

Nim ieszcze Kommissya zdała sprawę o budżecie, zaszedł nowy akt w tym ważnym przedmiocie. Dnia 26. Lutego wszedł Minister Przychodów, Hrabia Corvetto, na salę posiedzień Izby Deputowanych, dla obiawienia iey szczegółów tyczących się budżetu: „Mości Panowie (rzekł Minister), proiekt do prawa względem przychodów, który mieliśmy zaszczyt podadź Wam dnia 23. miesiąca Grudnia, zawiera rozporządzenia dążące do postawienia na równym stopniu zaległości, iakie się od ostatniego przywrócenia Rządu do 31. Grudnia 1815 zebrały, z owemi, których los prawem z dnia 23. Września 1814 postanowiony został *). Lecz pomiarkowano, iżby podobne zrównanie, (szczególniey co do rozciągleyszey przedaży lasów kraiowych), mogło dadź pochop do rospraw, które w każdym względzie w takich okolicznościach, w iakich się Francya znayduie, z naywiększą szkodą obrady obu Izb, mniey lub więcey, przedłużyćby mogły. Gdy

*) Wspomnione rozporządzenia zawarte są w Tytule IV. prawa względem przychodów od art. 17. do 20. i brzmią iak następuie:

Art. 17. Długi przed 1. Kwietnia 1814 zaciągnione, tudzież na potrzeby ostatnich 9 miesięcy r. 1814 i na Administracyę w r. 1815 nad przychody obu tych Administracyi uczynione wydatki, maią bydź pod nazwiskiem: Zaległość przed 1. Stycznia 1816go połączone, i w postanowionych prawem z dnia 23. Września 1814go kształcie i walucie obliczone i zapłacone.

Art. 18. Upoważniona rzeczonem prawem przedaż Lasów kraiowych ma bydź do 400,000 hektarów doprowadzona. Przychód tak ze sprzedaży tych lasów, iak i z sprzedaży maiętności gminnych i dobr, ustąpionych Kassie umarzaiącey, a nie obiętych Art. 77. nininieyszego prawa (iako to dobra emigrantów), będzie szczególnie i wyłącznie umorzeniu zaległości poświęcony.

Art. 19. Cztery piąte części ceny kupna lasów i dóbr gminnych, mogą bydź w Królewskich skarbowych obligacyach zapłoconemi. Resztuiąca zaś część piąta, i przypadaiące na kupuiących koszta, muszą bydź w gotowiźnie zapłaconemi.

Art. 20. Wzwyż wytknięte przepisy rozciągaią się wyraźnie do uskutecznionych iuż przedaży, za które cena kupna nie iest ieszcze złożona.

wreszcie części stanowiące nową zaległość (od ostatniego przywrócenia do końca roku 1815) wcale ieszcze zupełnie obliczonemi nie są, tem mniey więc naglącą iest rzeczą oznaczyć teraz zaraz sposob, iak maią bydź wypłaconemi długi, zaległość tę stanowiące.“

„Z tych to powodów postanowił Król zaległość, którey los (prawem z dnia 23. Września 1814) był rozstrzygnionym, odłączyć od tey, względem którey miała dopiero nastąpić uchwała, tak, iż rzecz iuż rozstrzygniona z dopieroco rozstrzygnąć się maiącą, nic więcey wspólnego nie ma. Tym końcem osądził Król za rzecz potrzebną zniesienie Tytułu IV. połączaiącego obie zaległości, i rozkazał proponować WMć. Panóm w to mieysce artykały, które Wam zaraz przeczytamy. Sciągaią się one w ogólności do zaległego długu, który się od 1. Kwietnia 1814go do 31. Grudnia 1815go zaciągnął.“

„Słuszność wymaga, ażeby kapitały dług ten reprezentuiące, nie zostawały dłużey nieczynnemi dla wierzycieli. Król zatem proponuie, ażeby rachuiąc od dnia nowego prawa, przywiązać do nich prowizye, i wziąć tymczasowo za posadę zwyczayną stopę prowizyi, to iest 5 od sta. Prowizye te będą płacone aż do umorzenia długu, ktorego to umorzenia sposób wraz z terminami, obu Izbóm na następnem posiedzeniu proponowanym będzie. Wtenczas zdanym będzie ściśleyszy rachunek ze stanu tey części zaległości, a Izby, lepiey w tey mierze oświecone, będą mogły stanowczą względem umorzenia oneyże wydadź uchwałę.“

„Moglibyśmy korzystaiąc z przypadku, który nas tu na mownicę sprowadza, przy sposobności mówienia o budżecie, przemówić razem do serc Waszych względem nagłości tey sprawy, gdybyście W. Panowie równie z nami przekonanymi nie byli, że każdy dzień przewłoki, nowe niespokoyności i nowe obawy rozszerza. W żadnym czasie nie żądała gwałtowniey publiczna sprawa pomocy Izb obu, dla nadania Rządowi potrzebney siły do uczynienia zadosyć wziętym na siebie obowiązkóm, Polegaiąc na Waszey pomocy, tuszy sobie Rząd, iż będzie mogł onych dopełnić. Poddani Króla czekaią na to hasło, ażeby za Waszym przykładem wolę iego ze wszelkiem natężeniem i uległością popierać.“

Po tey mowie czytał Minister proiekt do prawa następuiącey treści:

„Ludwik z Bożey łaski Król Francyi etc. etc. Wszystkim obecnym i przyszłym Nasze pozdrowienie! Kazaliśmy sobie podadź Tytuł IV. zostaiącego właśnie teraz pod rozwagą Izby Deputowanych proiektu prawa o przychodach, tyczący się umorzenia zaległości. Chcemy i nakazuiemy, ażeby zamiast tego Tytułu w pomienionym proiekcie umieszczone były następuiące rozporządzenia, ściągaiące się iedynie i szczególnie do długów od dnia 1. Kwietnia 1814 do 31. Grudnia 1815 od Rządu zaciągnionych, i dotąd ieszcze nie zapłaconych.

Tytuł IV. — Art 17.) Wydatki tyczące się ieszcze ostatnich 9 miesięcy roku 1814go, tudzież Administracyi r. 1815go, powinny bydź obliczonemi. — 18.) Wierzycielóm, których żądania są obliczone, będzie aż do umorzenia długu płacona prowizya po 5 od sta.— Art. 19.) Prowizye te, nie zważaiąc na czas, w ktorymby podobne obrachunki nastąpić mogły, zaczynaią się na rzecz wierzycieli, których żądania są obliczone, od dnia ogłoszenia ninieyszego prawa.— Art. 20.) Rząd zaproponuie na następnem posiedzeniu Izb obu środki i sposób zapłacenia pomienionych, opędzić się ieszcze mziących wydatków.

Działo się w Paryżu w Zamku Tuilleryyskim, dnia 25. Lutego 1816.

(podpis) Ludwik

W skutku tego obiawienia wszczęła się burzliwa rosprawa, czyli ten proiekt do prawa ma bydź odesłanym do biór, lub też prosto do Kommissyi, ustanowioney w celu zdania sprawy o budżecie. Kilku Członków, między innymi PP. Perignon, Pasquier i Ganilh, oświadczyli się przeciw odesłaniu do biór, do którego zdania przystąpił także Minister przychodów Cornetto. Pomimo tego iednakże większością głosów uchwalono, aby odesłać rzeczony proiekt do biór, które tym końcem nazaiutrz o godzinie 11tey zrana dla wzięcia tego przedmiotu pod rozwagę, zgromadzić się miały.

Roztrząsaią ciągle we Francyi possępowanie Urzędników skarbowych, których, podług potrzeby, albo na inne mieysca posyłaią, albo oddalaią. W Administracyi niestałych dochodow złożono tym sposobem 550 Urzędników. Oddalono także przeszło 3000 Poborców podatków.

Niemcy.

Rozporządzenie W. Xięcia Waymarskiego z dnia 30go Stycznia, zwołuiące Stany kraiowe, tak się wyraża względem celu tego zwołania:

„Celem zgromadzenia poradoiczego Stanów, maiącego się składać z Deputacyi Stanów

dawnego Kraiu, i z wyboru Hołdowników i Poddanych nowego Kraiu, iest wypracowanie wespół z wyznaczonymi przez Nas do tego Urzędnikami proiektu Konstytucyi, która obeymować i wyraźnie postanowić ma warunki i kształty, iak przez wybór Obywateli z każdey klassy, Reprezentanci ogółu Naszych Poddanych na obrady Stanów kraiowych zwoływani bydź maią; iak więc obrani tym sposobem Reprezentanci iako Stany kraiowe zgromadzać się i urządzić powinni; iak, w których okolicznościach, i pod iakiemi prawnemi kształtami i warunkami wykonywać maią prawo współdziałania przy prawodawstwie wolnego zezwalania na podatki i środki przychodow, tyczące się maiątku kraiowego i Poddanych; podawania propozycyi dla usunięcia błędów i nadużyć w Administracyi i prawodawstwie dostrzeżonych; nakoniec roztrząsania skarg zachodzących przeciw Urzędnikóm kraiowym za dowolne nadweręzanie wolności, honoru i własności Obywateli, lub Ustawy krajowey." Daley tak się wyraża: „Czternaście tysięcy mieszkańców Naszego Kraiu, Nasi Poddani w Państwie Blankenhayn i Amtach Asmannsdorf, Tomdorf, Schloswippach, tudzież mieszkańcy Stetternhaimu, Szwebornu i Woytostwa Haśleben, nie mieli w swoiem dawnieyszem położeniu żadnego prawa Stanów. Wypada więc koniecznie częścią z natury rzeczy, częścią przez wzgląd na właściwość ich cywilney i prawney ustawy, ażeby i oni przez iednego lub więcey swoich Współobywateli, do obrad i proiektów względem Konstytucyi Kraiu, którego teraz są Obywatelami, czynnie wpływali." Dokładnieysze urządzenie dla nowych Kraiów iest następuiące: „Liczba Deputowanych Rycerstwa z kilku nowych Kraiów do Zgromadzenia poradniczego, ma się składać z pięciu posiadaczów dóbr rycerskich tych części Kraiu. I ze strony wsi i miast, ma się na zgromadzeniu Stanów, siedmiu Deputowanych znaydować. Mianowaliśmy trzech Naszych Urzędników Stanu bezpośrednimi Kommissarzami, którzy na obradach Zgromadzenia Stanu obecnymi bydź powinni, i do prac i proiektów będących celem tego Zgromadzenia należeć maią. Prawo przedłużenia Zgromadzenia Stanów, równie iak i prawo rozwiązania onegoż, wyraźnie sobie zastrzegamy."

Zgromadzenie Stanów w Królestwie Wirtemberskiem podało Królowi d. 26. Stycznia bardzo pilną protestacyę, z prośbą zniesienia wydanego pod d. 17. Stycznia rozkazu exekwowania nowych podatków, a użycia w mieysce ich dla ulgi Kraiu i zastąpienia potrzeb Rządu Angielskich pieniężnych posiłków, które daleko przewyższyły koszta woienne, przez Kassę kraiową poniesione, tudzież obrócenia w tymże samym celu wynagrodzeń pieniężnych za żywienie Bawarskiego i Austryackiego woyska, szczególniey zaś przypadaiącey na Wirtemberg części Kontrybucyi Francuzkiey. Połączona iest z tem prośba, ażeby Stany o dotychczasowem użyciu pomienionych pieniędzy uwiadomionemi zostały. W nader mocnych wyrazach odmalowana iest w tey protestacyi nędza, iaka w Wirtemberskiem Królestwie panuie, a która przez świeżo wydany rozkaz exekwowania podatków, bardziey ieszcze powiększoną została. „Ministerium Przychodów W. K. Mości (tak opiewa drukowana protestacya umieszczona w pismach publicznych) wydało dnia 17. b. m. nowy rozkaz exekwowania podatków, który wszędzie naywiększy przestrach wzbudził, gdyż za wypłacenie summ ustanowionych, siły większey części Powiatow daleko przewyższaiących, w nader krótkich terminach, Urzędnicy osobiście są odpowiedzialnymi. Podpisani ograniczaią się tu szczególnie na okazaniu, że Poddani surowością, z iaką Urzędnicy reskryptu tego dopełnić grożą, zupełnieby zniszczonymi zostali, i że podobney surowości do zastąpienia potrzeb kraiowych, w teraźnieyszym czasię bynaymniey nie potrzeba. Jedną z nayznacznieyszych, a razem naywięcey obciążonych klass kontrybuentów są właściciele winnic. Wiadomem iest nieszczęście, które ich od czterech lat prześladuie, osobliwie ostatnie winobranie wcale na to imie nie zasługuie; niedostatek iaki większą ich połowę nęka, przechodzi wszelki opis; wiele rodzin nie widzi tygodniami chleba; naywiększa część onych passuie się co chwila z rozpaczą, w istotnem słowa tego znaczeniu. Jeżeli przytem zważymy, że Poddani nie wygoili się ieszcze z ran, zadanych im w dziesięciu okropnych latach, możemy się obeyśdź bez dalszych rysów na zakończenie smutnego obrazu powszechney nędzy. Wielu iuż kontrybuentów, przyciśnionych potrzebą, musiało sprzedać naypotrzebnieysze bydło. Ileż to rodzin żywi się tylko ziemniakami i krowiem mlekiem! Jeżeli im i to odbiorą, z czegoż będą żyły? Jakże maią pola swoie uprawiać! Zkądże maią dostać, szczególniey winiarze, gnoiu do winnic swoich. Naywięcey iest takich, którzy, gdyby im bydło odebrano, musieliby się wszelkich sposobów chwytać do odzyskania straty; wpadliby w ręce lichwiarzy, osobliwie żydów, i gorsze może bydło za podwoyną cenę na kredyt kupowaćby musieli. Nakoniec nie można sobie

)(2

wyobrazić owego niedostatku, iaki w domach naywiększey części wieśniaków panuie. Potrzebaż ieszcze wydrzeć biednemu ostatnią poduszkę, na którey troskami obarczoną głowę kładzie? Gdyby nawet nie mówiły za Poddanymi tak stanowcze prawne powody, sama iuż wielkość nędzy kraiowey byłaby dostatecznym powodem do zapewnienia pokornie podpisanych, iż oycowski sposób myślenia W. K. Mości nic odmówi dzielnego wsparcia Kraiowi. Jak dla Kraiu, kiedy szło o utrzymanie Królewskiego Domu iego, żadna ofiara nie była za wielką, tak też nawzaiem zostaiąc sam teraz w naywiększey potrzebie, może się spodziewać pomocy od swoiego Nayiaśnieyszego Rządcy etc.“

Prusy.

Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego zawiera następuiący artykuł z Berlina pod d. 5. Marca:

Z powodu dotkliwey straty, iaką ponieśli Król i Oyczyzna przez zeyście z tego świata Jenerała piechoty Bülow z Denewitz (*umarł d. 23. Lutego w* Królewcu), raczył N. Pan ustawą gabinetową z dnia 1. t. m. rozkazać, ażeby wszyscy Officerowie armii przywdziali żałobę, nosząc przez trzy dnie krepę na ręku.

Dla zaspokoienia mieszkańców Prowincyi Królewskich nad Renem, z powodu częstokroć iuż rozsiewaney i niedawno znowu odświeżoney wieści, iakoby Prowincye te innemu Mocarstwu miały zostać odstąpionemi, lub zamienianemi, obwieścił przez tuteysze dzisieysze Gazety JO. Xiążę Hardenberg, Kanclerz Państwa, iż N. Król nie każe odrywać od swych Państw Prowincyi, których mieszkańcy dali iuż wielorakie dowody wierności i przywiązania; że owszem rządzić niemi będzie według łagodnych i oycowskich zamiarów, wyrzeczonych w Patencie zaięcia w posiadanie z dnia 5. Kwietnia r. z., i że wkrótce nastąpić maiąca organizacya, przekona wszystkich mieszkańców, iż podobnego rodzaiu pogłoski, wypływać tylko mogą z braku rozsądku i nieczystych chęci.

Żandarmerya Pruska schwytała od d. 1. Stycznia do 3. Listopada r. z. 10188 włoczęgów i hultaiów, których do Policyi oddano.

Rossya.

Gazeta, Poczta północna, zawiera z Petersburga, pod dniem 16. (28. Lutego) co następuie: „Ostatniego Piątku, dnia 11. t. m. Członki Nayświętszego Synodu, Członki Rady Państwa, Ministrowie cudzoziemscy, znakomitsze płci oboiey Osoby, także sztabowi i wyżsi Officerowie gwardyi, oraz sztabowi Officerowie innych pułkow, składali powinszowanie nowo-zaślubionym, Wielkiey Xiężnie Jeymości, Annie Pawłownie i Królewicowi Jegomości, Następcy tronu Niderlandzkiego, Wilhelmowi, w pokoiach W. Xiężney. Przez cały ten dzień odgłos dzwonów wszystkich Kościołów napełniał miasto, które wieczorem było oświecone — W Niedzielę, dnia 13, u Nayiaśnieyszey Cesarzowey Jeymości, Maryi Fedorowny, był wielki bal i wieczerza.

Gazeta Poczta Północna, zawiera z Petersburga, pod dniem 19. Lutego (2. Marca): „Na wakuiące mieysca Archiiereyskie Naywyższym rozkazem są mianowani: do Kazania, Biskup Tulski, Ambroży; do Pskowa, Biskup Kałuzki, Eugeniusz; do Mińska, Biskup Połtawski, Anatoli; z wyniesieniem wszystkich na Arcy-Biskupów: do Kalugi, Biskup Woronezki, Antoni; do Połtawy, Wikary Metropolii Nowogrodzkiey, Biskup Staroruski, Metody; — mianowani Biskupami: Dyecezyi Tulskiey, Moskiewskiego stauropigialnego Dońskiego Klasztoru Archymandryta, Rektor Akademii duchowney Symeon; Dyecezyi Woronezkiey, Rektor Akademii Kazańskiey Archymandryta Epifani; na Wikaryat Metropolii Nowogrodzkiey, Moskiewskiego stauropigialnego Nowospaskiego Klasztoru Archymandryta Ambroży.

Nayiaśnieyszy Pan łaskawie ozdobić raczył: Członkow Synodu, Arcybiskupów, Czernichowskiego Michała i Twerskiego Serafima, orderami S. Alexandra Newskiego; Biskupów dyecezalnych, Orłowskiego, Losyfeja, orderem S. Włodzimierza 2giey klassy; Mohilewskiego, Daniela, Kostromskiego, Sergiusza, Mińskiego, Anatolego, Irkuckiego, Michała, Penzeńskiego, Atanazego, Połtawskiego, Metodyusza, orderem S. Anny 1wszey klassy; Gruzińskiego, Daniela Chinocmińdzkiego, panagiią brylantami i ametystami przyozdobioną; Archymandrytów w Gruzyi: zasiadaiącego w Synodalnym kantorze-grużińsko-imeretyńskim, Atanazego, brylantowanemi znakami orderu S. Anny; Zacharyasza, brylantowanym Krzyżem, iaki się daie Archimandrytóm dla noszenia na piersiach.

Arcy-Biskup Telawski i Gruzińsko-Kaukazki, Dosyfey, mianowany Kawalerem S. Anny 1wszey klassy; Gruziński Arcyprezbyter, Cynamazgwarow, Kawalerem tegoż Orderu 2giey klassy.

ła w niem obrażoną w sposób grubiiański, szalony i oburzaiący. Śledzono potaiemnie nakładnika tego pisma, i odkryto w iednymże czasie autorow, drukarza, nakładnika i roznosicieli, a to tak, iż winowaycy, mieszkaiący w różnych miastach, przeczuwać nawet nie mogli, ze ich wyśledzono. Korrespondencya troykolorowego Karła miała, iak zapewniaią, doprowadzić do bardzo ważnych odkryciow. Drukarza aresztowano w Troyes właśnie w tey chwili, gdy zabierał się do druku drugiego tomiku Karła troykolorowego. Zabrano natychmiast rękopisma, po których zaraz autorow poznano. Stawiono ich wszystkich przed Sądem prewotalnym. Nakładnik, który posyłał do druku rękopisma z Paryża do Troyes, nazywa się Babeuf."

Sąd Departamentu Niższey Ligery skazał 16 osob za buntownicze mowy i należenie do zgromadzeń zgiełkowych, na 5 i 7mioletnie więzienie.

P. Dupuis, Sędzia badaiący, zdał w Paryżu Izbie radney sprawę w processie trzech uwięzionych Anglików, Wilsona, Brucego i Hutchinsona. Izba radna wydała potem urządzenie, w moc którego na uwięzienie tych oskarżonych wydane zostały rozkazy, których treść iest następuiąca: „Wilson obwiniony o spisek, Bruce i Hutchinson oskarżeni o uczestnictwo w spisku, uknowanym w ogólności przeciw politycznemu systematowi wszystkich Państw Europeyskich, a maiącym szczególny cel zniszczenia lub odmienienia Francuzkiego Rządu i poduszczenia Obywateli i mieszkańców do uzbroienia się przeciwko Władzy Królewskiey; — obwinieni prócz tego o staranie wyrwania z rąk ścigaiącey sprawiedliwości osob, obiętych artykułem 1wszym Królewskiego rozporządzenia z dnia 24go Lipca 1815go, a to końcem użycia ich do wykonania rzeczonego spisku; — obwinieni takoż o postanowienie i dokonanie ucieczki, oraz o taienie teraźnieyszego pobytu Lawaletta, skazanego na śmierć za główną zdradę, maią bydź uwięzieni etc.

Wstrzymano teraz wszelkie sądowe postępowanie z uwięzionymi we wschodnich Departamentach Francyi Jenerałami i sztabowymi Officerami, poki Ministerium nie rozstrzygnie, czyli prawo amnestyyne z upłynionego miesiąca Stycznia do nich zastosowanem bydź może, lub nie? Według listow z Sztrasburga, spodziewaią się tam także rozstrzygnienia takowego rodzaiu, a to względem osoby uwięzionego tamże Jenerała Gruyere, obwinionego mocno za woyskowo - polityczne postępki w Departamencie Wyższey Saonny, gdzie podczas powrotu Bonapartego z Elby dowodził. Dowiedzioną ma bydź rzeczą, że zaraz po przeyściu Neya na stronę Napoleona, i gdy ieszcze Ludwik XVIII. siedział na tronie, ogłaszał Bonapartoskie odezwy w Departamencie swoim, i wzywał zostaiących pod dowództwem swoiem Officerow i żołnierzy, aby przeszli do Bonapartego. Gdy te iego postępki zaszły przed dniem 20tym Marca, przeto ciekawą iest rzeczą, czyli mu pomoże co amnestya, na którą się odwołuie?

Sprawa Marszałka Masseny odbywa się w Ministerium woyny; iednakże Minister Policyi kazał sobie wydadź papiery byłego Członka Konwencyi Granet, Burmistrza w Marsylii podtenczas, gdy Massena był Gubernatorem miasta i Departamentu. Massena wydał pismo, w którem stara się zbić zarzuty, uczynione mu (*w umieszczoney w Nrze 38. Gazety naszey*) petycyi wielkiey liczby mieszkańcow Departamentu Rodanu, przeczytaney d. 7. Lutego w Izbie Deputowanych. Autorem tego obronnego pisma, ma bydź ieden młody Adwokat Paryzki.

Jenerałowie Erlon, Lefebrve-Desnouettes i Grouchy, maią się tułać w górach Pireneyskich; śledzi ich Policya. — W Montbrian schwytano Jenerała Mourton-Douvernet, obiętego urządzeniem Królewskiem z dnia 24go Lipca.

Poymano nieiakiego Pelissier, byłego odźwiernego gabinetu Bonapartego, za buntownicze słowa w dniu, i z powodu rocznicy zgonu Ludwika XVI. Uwięziono także i syna iego, który był iednym z szatnych Bonapartego, a który zdaie się nie lepszym tchnąć duchem, iak oyciec iego.

Jest ieszcze w Lugdunie bardzo wielu nieukontentowanych, nawet nayznakomitszych mieszkańców, dla bogactw są wystawieni na rozmaite przykrości. Pewną iest rzeczą, iż posłano tam kilka oddziałów gwardyi przyboczney i inney Królewskiey, albowiem tróykolorowa kokarda powiewała ieszcze w Ville franche, i nie było spokoyności w tey części Francyi.

Wielka Brytaniia.

Po długich rosprawach w Izbie Niższey d. 28. Lutego, czyli taż Izba ma się zamienić w Wydział skarbowy z powodu wydatków na woysko, utrzymali się Ministrowie większością 120 kresek; było bowiem 241 głosów za utrzymaniem stałego woyska, a 121 przeciw.

Na sessyi d. 28. Lutego, Lord Folkstone miał długą mowę przeciw Ministrom: — „Jeżeli (rzekł) uchwalemy liczne woysko, uchwalemy tém samem opłatę od dochodów i Rząd woyskowy w Anglii. Woysko odróżnia się zawsze od innych stanów. Widziemy to codzień w Londynie. Za Jenerałem nie iedzie masztalerz, ale żołnierz. Używaią iuż żołnierzy do działań policyynych. Xiążę Rejent iadąc do Parlamentu bywa otoczony żołnierzami. Na każdey uroczystości, na każdym balu, iest straż woyskowa. Xiążę Rejent pokazuie się po woyskowemu w Parlamencie. (Rozśmiano się na te słowa.) Któż się (mówił daley) chce naśmiewać z tego? Jakże się wszystko od lat 15tu zmieniło? Alboż to nie przeistoczono wszystkich instytutów ubogich na instytuta woyskowe? Jakże wychowuią chłopców w szpitalu Chelsea? Oto po woyskowemu. Jeżeli powiemy, iż się czasy odmieniły, powinniśmy dodać, iż się Konstytucya odmieniła, a natenczas iey nie będzie. Wcisnęły się nawet nowe wyrazy. Coż to iest zakład? iestże to woyskowe, czy Angielskie słowo? A na cóż te zakłady? Oto, ażeby wewnątrz Anglii mieć twierdze i zbroiownie, którychby można używać i nadużywać. — Żałował nakoniec Lord Folkstone, iż Lord Castlereagh w tey ważney i stanowczey chwili wyszedł z sessyi.

P. Ward bronił Ministrów. Sprostował twierdzenie Pana Brougham, który mówił o 150,000 woyska, i 30 milionach funtów szterl. wydatku na nie, gdy tymczasem wynosi tylko 90,000 ludzi, i kosztuie 20 milionów funtów szterl. Dowodził dzieiami Angielskiemi, iż woysko ustanowione od Rządu, które stronnicy oppozycyyni woyskiem despotyzmu nazywaią, nie zrobiło nigdy rewolucyi, lecz było zawsze przyzwoitym sposobem do utrzymania porządku, a że przeciwnie woysko wolności (Kromwela) obaliło Konstytucyę. Toż samo działo się i w innych Kraiach.

P. John Smith narzekał na teraźnieysze systema skarbowe w Anglii, twierdząc, iż opłata od dochodów, tak, iak ma bydź zmnieyszoną, nie wystarczy na utrzymanie woyska.

P. James Mackintosch popierał Lorda Folkstone. Twierdzenie (rzekł), iż rewolucya za panowania Wilhelma III. wprowadziła utrzymywanie stałego woyska, iest fałszywe. Kromwell, prawdziwy twórca stałego woyska, użył go przeciwko Parlamentowi, wypędził z tey sali Reprezentantów Narodu, i poprzednika WPana Mości Panie Mowco. Karol II. utrzymał zaczną część woyska. Jakob II. miał stałe woysko. W rewolucyi za Wilhelma III. zastrzeżono, iż to woysko ma trwać tylko przez rok, i podlegać Parlamentowi. Teraz w 140 lat podaią Ministrowie proiekt, ażeby nie należało pod kontrollę Parlamentu, i było utrzymywane kosztem Narodu. Usprawiedliwiaią się iednem słowem — Potrzeba. Czyliż wyraz Konstytucya nie ma u nich żadnego znaczenia? Nie iestże to prawdziwym despotyzmem woyskowym?

P. Wellesley Pole dowodził w długiey mowie, iż od 100 lat Parlament zawsze zezwalał na utworzenie i utrzymywanie stałego woyska.

P. Francis Burdett rzekł. Powiedziano tu: lepiey niech zginie handel, aniżeli żeby Konstytucya upadła. A ia mowię: lepiey niech zginie woysko, aniżeli żeby Konstytucya upadła. Nie liczba woyska rządzi Kraiem i utrzymuie porządek. Z 25tysiącami żołnierzy rządził Kromwell trzema Królestwami, a teraz chcą mieć 25,000 ludzi w samey Irlandyi? 100 żołnierzy w Anglii bardziey szkodzi Kraiowi, aniżeli 100,000 za granicą. Poczytuię Irlandyę za naynieszczęśliwszy Kray w świecie; mówią bowiem, iż nikt nie mógłby tam spać spokoynie, gdyby 25,000 woyska tey wyspy nie broniło."

P. Tierney powstawał na Ministrów. Ubolewał mocno nad zmnieyszeniem i upodleniem potęgi morskiey, i zapytał się, coby zrobiono, gdyby inne Mocarstwa swoią potęgę morską powiększyły dla utrzymania razem potęgi lądowey i morskiey w groźnym stanie? Skończył na zapewnieniu, pochodzącém z głębi iego serca, iż kiedy zaczynamy pokóy od urządzenia potęgi lądowey, pierwsza burza woienna potrafi zgubić Królestwo W. Brytanii.

Kanclerz skarbowy (P. Vansittart) zakończył obrady długą mową, po którey przystąpiono do kreskowania.

Lord Prezydent miasta Londynu odebrał dnia 29. Lutego od znakomitszych kupców i bankierów pismo z prośbą pozwolenia na zgromadzenie, w któremby wolno było naradzać się o Nocie, podadź się maiącey Parlamentowi względem podatku od dochodów. (Zdaie się, że Ministrowie zmienią ten podatek na inny; Kanclerz Skarbu oświadczył się iuż w tey mierze.)

Na ćwierć roku, począwszy od 1. Kwietnia, aż do ostatniego Czerwca, przyymuie się na tę Gazetę w Czternastu Złotych Reńskich prenumerata. Nowi Prenumeratorowie zechcą się zatem, iednakże nie gdzie indziey, iak tylko na swoich pocztach zapisać, aby według ich liczby nakład mógł bydź powiększonym.